

ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΛΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Νάτσης Δημήτρης

**ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΛΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

Β' ΤΟΜΟΣ : ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΥΤΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΝΑΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	9
1^η Διδακτική ενότητα	10
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	10
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	13
2^η Διδακτική ενότητα	17
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	17
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	19
3^η Διδακτική ενότητα	21
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	21
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	24
2^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	27
4^η Διδακτική ενότητα	28
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	28
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	30
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	33
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	36
5^η Διδακτική ενότητα	38
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	38
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	40
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	44
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	46
6^η Διδακτική ενότητα	48
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	48
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	50
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	53
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	56

7^η Διδακτική ενότητα	59
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	59
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	61
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	64
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	66
3^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	68
8^η Διδακτική ενότητα	69
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	69
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	71
9^η Διδακτική ενότητα	74
Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	74
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	77
10^η Διδακτική ενότητα	79
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	79
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	82
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	84
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	86
11^η Διδακτική ενότητα	89
Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	89
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	93
4^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	95
12^η Διδακτική ενότητα	96
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	96
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	99
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	101
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	104

13^η Διδακτική ενότητα	106
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	106
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	108
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	110
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	112
14^η Διδακτική ενότητα	114
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	114
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	116
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	119
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	121
15^η Διδακτική ενότητα	122
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	122
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	124
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	126
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	128
5^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	130
16^η Διδακτική ενότητα	131
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	131
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	134
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	136
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	138
17^η Διδακτική ενότητα	140
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	140
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	142
2^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	144
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	146
18^η Διδακτική ενότητα	148
1^ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	148

Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	151
2ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	153
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	156
19η Διδακτική ενότητα	158
1ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	158
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	161
2ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	163
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	165
6η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	167
20η Διδακτική ενότητα	168
2ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	168
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	170
22η Διδακτική ενότητα	171
2ο Κείμενο αυτενέργειας, εισαγωγή, μετάφραση	171
Ενδεικτικές δραστηριότητες στο κείμενο αυτενέργειας	172

1^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ : Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νάτσης Δημήτρης

.....
.....
.....

.....
.....
.....

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στον Πρὸς Δημόνικον λόγο, που αποδίδεται στον Ισοκράτη, ο ρήτορας συμβουλεύει τον ομώνυμο νεαρό πῶς να κατορθώσει μια ενάρετη ζωή, μαθαίνοντας να ασκεί τη «φρόνηση» μέσω συγκεκριμένων πρακτικών.

Βούλομαι δὲ περὶ τῆς τῶν λόγων παιδείας ὥσπερ οἱ γενεαλογοῦντες πρῶτον διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Πάντων μὲν ἐπιμελοῦ τῶν περὶ τὸν βίον, μάλιστα δὲ τὴν σαυτοῦ φρόνησιν ἄσκει μέγιστον γὰρ ἐν ἐλαχίστῳ νοῦς ἀγαθὸς ἐν ἀνθρώπου σώματι. Πειρῶ τῷ μὲν σώματι εἶναι φιλόπνοος, τῇ δὲ ψυχῇ φιλόσοφος, ἵνα τῷ μὲν ἐπιτελεῖν δύνῃ τὰ δόξαντα, τῇ δὲ προορᾶν ἐπίστη τὰ συμφέροντα. Πᾶν ὅ τι ἂν μέλλης ἐρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ· πολλοῖς γὰρ ἢ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας. Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον· οὕτω γὰρ οὐτ' εὐτυχῶν ἔσει περιχαρῆς οὔτε δυστυχῶν περιλύπος. Δύο ποιοῦ καιροῦς τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἴσθα σαφῶς, ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν. Ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ὁ λόγος τῆς σιγῆς κρείττων, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγᾶν ἢ λέγειν. Χαίρει μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσιν τῶν ἀγαθῶν, λυποῦ δὲ μετρίως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν κακῶν, γίγνου δὲ τοῖς ἄλλοις μηδ' ἐν ἑτέροις ὧν κατάδηλος· ἄτοπον γὰρ τὴν μὲν οὐσίαν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀποκρύπτειν, τὴν δὲ διάνοιαν φανερὰν ἔχοντα περιπατεῖν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

διέρχομαι / δίδεμι : αναλύω, μιλάω.

οἱ γενεαλογοῦντες : οἱ συγγραφεῖς γενεαλογιῶν.

γνώμη (γιγνώσκω) : γνώμη / γνώση, νόηση.

καιρὸς : κατάλληλη στιγμή.

ποιοῦμαι (εδῶ) : νομίζω, θεωρῶ, λογίζομαι.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Θέλω να αναλύσω τους εκπαιδευτικούς μου λόγους από την αρχή, όπως κάνουν οι συγγραφείς γενεαλογιών. Να φροντίζεις όλα όσα σχετίζονται με την βιοτική σου άνεση, αλλά κυρίως να εξασκείς την φρόνηση. Γιατί το πιο σημαντικό προνόμιο που μπορεί να αποκτήσει ένας άνθρωπος είναι η ισχυρή διάνοια στο ανθρώπινο σώμα μεταξύ της αδύναμης φύσης του.

.....
.....
.....

Γιατί είναι παράδοξο κάποιος από την μία να κρύβει την περιουσία σπίτι του, αλλά να περιπατεί στους δημόσιους χώρους με φανερό την σκέψη του.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ 2^ο ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΗΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Με ποιούς τρόπους συμβουλεύει ο Ισοκράτης τον Δημόνικο να ασκεί την φρόνηση; (Για να απαντήσετε, πρέπει πρώτα να αναγνωρίσετε τα ρήματα σε έγκλιση προστακτική.)

Ο Ισοκράτης, προτρέπει τον Δημόνικο να εξασκεί την φρόνηση τόσο στο σώμα όσο και στην ψυχή,

.....
.....
.....

Όλες οι παραινέσεις αυτές διαφαίνονται από την προστακτική έγκλιση που επιλέγει : **ἐπιμελοῦ, ἄσκει, πειρωῶ, ἐπισκόπει, νόμιζε, ποιοῦ, χαῖρε .**

2. Να συγκρίνετε τα δύο Κείμενα Αυτενέργειας με βάση τις εγκλίσεις που ο συγγραφέας επιλέγει, αφού λάβετε υπ' όψιν σας τον σκοπό που υπηρετεί κάθε κείμενο. (Θα σας βοηθήσει η μελέτη της διάκρισης των προτάσεων σε προτάσεις κρίσης και επιθυμίας.)

Στο συγκεκριμένο κείμενο ο Ισοκράτης, ως σύμβουλος και δάσκαλος του Δημόνικου, επιλέγει προστακτική έγκλιση σε κάθε παραίνεσή του στο κείμενο «πρὸς τὸν Δημόνικον».

Στο άλλο κείμενο αυτενέργειας του Ισοκράτη, «περὶ ἀντιδόσεως 180 – 182», εκφράζεται με οριστικές εγκλίσεις,

.....
.....
.....

Αυτό ακριβώς είναι το κοινό θέμα με το κείμενο αναφοράς του Αριστοτέλη. Απλώς στον λόγο «περὶ ἀντιδόσεως» αντλεί από την παράδοση, ενώ στον «πρὸς Δημόνικον»

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

2^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΡΕΤΗ

Νάτσης Δημήτρης

.....
.....
.....

.....
.....
.....

7^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1^ο κείμενο αυτενέργειας : Πλάτωνος, Λάχης 190b-d

Εισαγωγή

Το έργο αυτό του Πλάτωνα ανήκει στα πρόωμα έργα του και τοποθετείται μεταξύ του θανάτου του δασκάλου του, δηλαδή του Σωκράτη, και το πρώτο του ταξίδι στην Σικελία.

Στο έργο αυτό οι στρατηγοί Νικίας και Λάχης διαφοροποιούνται για το ζήτημα της αξίας των στρατιωτικών ασκήσεων με βαρύ οπλισμό. Όμως, εν τῇ ῥύμῃ της συζήτησης, στην οποία εισάγεται και ο Σωκράτης, πραγματεύονται την φύση της ανδρείας.

Οι δύο γονεῖς, Λυσίμαχος και Μελησίας,

.....
.....
.....

Το άξιο παρατήρησης είναι πως, ακόμη και αν απορρίπτονται από τον Σωκράτη οι ορισμοί, διαφαίνεται και στις τρεις προτάσεις και αρνήσεις, η σύνδεση της ανδρείας με την ψυχή και την γνώση.....

.....
.....
.....

Σ' αυτό μοιάζει το παρόν κείμενο με το κείμενο αναφοράς, δηλαδή στην μέγιστη αξία του Λόγου για την απόκτηση όποιας αρετής,

.....
.....
.....

ΚΕΙΜΕΝΟ

Αφορμή του διαλόγου του Πλάτωνα Λάχης είναι η πρόσκληση που απηύθυναν δύο γονείς, ο Λυσίμαχος και ο Μελησίας, στους διάσημους Αθηναίους Νικία και Λάχη να παρακολουθήσουν μαζί μια επίδειξη οπλομαχίας και να τους συμβουλευτούν αν τέτοια θεάματα είναι χρήσιμα για την αγωγή των νεαρών γιων τους. Στη συζήτηση καλείται να συμμετάσχει και ο Σωκράτης που έχει επιστρέψει από τη μάχη του Δηλίου, όπου διακρίθηκε για την ανδρεία του.

Σωκράτης : Οὐκοῦν, ὦ Λάχης, καὶ νῦν ἡμᾶς τῷδε παρακαλεῖτον εἰς συμβουλήν, τίς ἂν τρόπον τοῖς ὑέσιν αὐτῶν ἀρετὴ παραγενομένη ταῖς ψυχαῖς ἀμείνους ποιήσῃ;

Λάχης : Πάνυ γε.

Σωκρ. : Ἄρ' οὖν ἡμῖν τοῦτό γ' ὑπάρχειν δεῖ, τὸ εἰδέναι ὅτι ποτ' ἔστιν ἀρετὴ; εἰ γὰρ που μηδ' ἀρετὴν εἰδῆμεν τὸ παράπαν ὅτι ποτε τυγχάνει ὄν, τίς ἂν τρόπον τούτου σύμβουλοι γενοίμεθ' ἂν ὄτωσιν, ὅπως ἂν αὐτὸ κάλλιστα κτήσαιο;

Λάχης : Οὐδένα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

Σωκρ. : Φαμέν ἄρα, ὦ Λάχης, εἰδέναι αὐτὸ ὅτι ἔστιν.

Λάχης : Φαμέν μέντοι.

Σωκρ. : Οὐκοῦν ὁ γε ἴσμεν, κἂν εἴποιμεν δήπου τί ἔστιν.

Λάχης : Πῶς γὰρ οὐ;

Σωκρ. : Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, περὶ ὅλης ἀρετῆς εὐθέως σκοπώμεθα –πλέον γὰρ ἴσως ἔργον– ἀλλὰ μέρους τινὸς πέρι πρῶτον ἴδωμεν εἰ ἰκανῶς ἔχομεν πρὸς τὸ εἰδέναι· καὶ ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, ῥάων ἢ σκέψις ἔσται.

Λάχης : Ἄλλ' οὕτω ποιῶμεν, ὦ Σώκρατες, ὡς σὺ βούλει.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τω δὲ παρακαλεῖτον (δουκός αριθμός) : αυτοί προσκαλούν.

παραγίγνομαι τινι : βρίσκομαι πλησίον τινός, παρευρίσκομαι.

παράπαν (επίρρημα) : εντελώς, γενικώς.

ὦ ἄριστε : φίλε μου.

σκοποῦμαι : εξετάζω.

οὐκοῦν : επομένως, λοιπόν (≠ οὐκουν : όχι, λοιπόν).

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

.....
.....
.....
Λάχης : Ακριβώς, Σωκράτη.

Σωκράτης : Πρώτα, λοιπόν, εμείς πρέπει να έχουμε αυτό, την γνώση δηλαδή τού τί είναι η αρετή; Γιατί, αν εμείς δεν ξέρουμε επ' ακριβώς τί είδους πράγμα τυχαίνει να είναι η αρετή, με ποιόν τρόπο θα συμβουλευόμαστε αυτό σε οποιονδήποτε, πώς δηλαδή θα τήν αποκτήσει όσο το δυνατόν καλύτερα;

.....
.....
.....

Λάχης : Ας ενεργήσουμε έτσι, Σωκράτη, όπως εσύ θες.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ 1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΟΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Γιατί, σύμφωνα με το κείμενο, ο Σωκράτης θεωρεί δύσκολο να συμβουλευσει τους νέους σχετικά με την αρετή;

Ο Σωκράτης θεωρεί δύσκολο εγχείρημα την συμβουλή σε νέους για την αρετή, διότι αυτή συνδέεται με την γνώση της,

.....
.....
.....

2. Ούδένα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες: Να συμπληρώσετε την ελλειπτική πρόταση.

.....
.....
.....

3. Αφού εντοπίσετε τις πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις του κειμένου, να τις χαρακτηρίσετε, να δικαιολογήσετε την συντακτική τους θέση μέσα στην πρόταση και να τις μετατρέψετε σε ευθύ λόγο.

.....
.....
.....

ὅτι...ὄν : πλάγια ερωτηματική μερικής άγνοιας, γνήσιο αντικείμενο στο είδειμεν (τήν άρετήν κατά πρόληψη αντικείμενο στο είδειμεν).

.....
.....
.....

εἰ ἱκανῶς...τὸ εἰδέναι : πλάγια ερωτηματική ολικής άγνοιας, αντικείμενο στο ἴδωμεν.

4. τὸ εἰδέναι: Ποιά είναι η συντακτική λειτουργία του έναρθρου απαρεμφάτου μέσα στην πρόταση; Γιατί πιστεύετε ότι ο συγγραφέας επιλέγει αυτήν την εκφορά αντί ενός ουσιαστικού; Με ποίο ουσιαστικό θεωρείτε ότι θα μπορούσε να αντικατασταθεί, ώστε να μην αλλοιωθεί το νόημα του κειμένου;

τὸ εἰδέναι : έναρθρο απαρέμφατο, το οποίο τίθεται εμπρόθετα μαζί με την πρόθεση πρὸς, και λειτουργεί πρὸς τὸ εἰδέναι ως εμπρόθετος αναφοράς (ή σκοπού) στο ρήμα. Το έναρθρο ή άναρθρο απαρέμφατο ισοδυναμεί με τα αφηρημένα ουσιαστικά, άρα δεν έχουν διαφορά. Το ισοδύναμο ουσιαστικό θα ήταν η λέξη

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ - Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

Νάτσης Δημήτρης

.....
.....
.....

.....
.....
.....

9^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

κείμενο αυτενέργειας : *εἰς πρώτον Εὐκλείδου Στοιχείων βιβλίον, 67.20 – 68.18*

Εισαγωγή

.....
.....
.....

Τα μαθηματικά και η επιστημονική μέθοδος είναι εργαλείο προς την θέαση της αλήθειας των αρχέτυπων Ἰδεῶν και προς την επανένωση με το Ἕν. Εκεί διαφαίνεται και η ομοιότητα με τον Πλάτωνα και το κείμενο αναφοράς.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Πρόκλος (412-485 μ.Χ.) ήταν νεοπλατωνικός φιλόσοφος και συγγραφέας εκτενών υπομνημάτων σε έργα του Πλάτωνα αλλά και σε επιστημονικά έργα. Στον πρόλογο του υπομνήματός του στο πρώτο βιβλίο των Στοιχείων, όπου περιλαμβάνεται το παρακάτω χωρίο, συνδυάζει τα μαθηματικά με την φιλοσοφία και αναφέρεται στην ιστορία της γεωμετρίας από τους Αιγυπτίους και τον Θαλή (7ος-6ος αι. π.Χ.) έως τον Ευκλείδη (4ος-3ος αι. π.Χ.).

Ἐρμότιμος δὲ ὁ Κολοφώνιος τὰ ὑπ' Εὐδόξου προηυπορημένα καὶ Θεαιτήτου προήγαγεν ἐπὶ πλέον καὶ τῶν στοιχείων πολλὰ ἀνεῦρε καὶ τῶν τόπων τινὰ συνέγραψεν. Φίλιππος δὲ ὁ Μενδαῖος, Πλάτωνος ὦν μαθητὴς καὶ ὑπ' ἐκείνου προτραπείς εἰς τὰ μαθήματα, καὶ τὰς ζητήσεις ἐποιεῖτο κατὰ τὰς Πλάτωνος ὑφήγησεις καὶ ταῦτα προύβαλλεν ἑαυτῷ, ὅσα ὤφετο τῇ Πλάτωνος φιλοσοφίᾳ συντελεῖν. Οἱ μὲν οὖν τὰς ἱστορίας ἀναγράψαντες μέχρι τούτου προάγουσι τὴν τῆς ἐπιστήμης ταύτης τελείωσιν.

Οὐ πόλυ δὲ τούτων νεώτερός ἐστιν Εὐκλείδης ὁ τὰ στοιχεῖα συναγαγὼν καὶ πολλὰ μὲν τῶν Εὐδόξου συντάξας, πολλὰ δὲ τῶν Θεαιτήτου τελεωσάμενος, ἔτι δὲ τὰ μαλακώτερον δεικνύμενα τοῖς ἔμπροσθεν εἰς ἀνελέγκτους ἀποδείξεις ἀναγαγὼν. Γέγονε δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ πρώτου Πτολεμαίου· καὶ γὰρ ὁ Ἄρχιμήδης ἐπιβαλὼν καὶ τῷ πρώτῳ μνημονεύει τοῦ Εὐκλείδου, καὶ μέντοι καί φασιν ὅτι Πτολεμαῖος ἤρετό ποτε αὐτόν, εἴ τίς ἐστιν περὶ γεωμετρίαν ὁδὸς συντομωτέρα τῆς στοιχειώσεως· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, μὴ εἶναι βασιλικὴν ἀτραπὸν ἐπὶ γεωμετρίαν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὑφήγησις : καθοδήγηση, οδηγία, νοθεσία.

ἀν-έλεγκτος (<ἐλέγχω) : 1. ανεξέταστος, ανεξέλεγκτος·

ἢ ἀ-τραπός (<τρέπω) : μονοπάτι, δρόμος.

μαλακῶς : χαλαρά, ασθενικῶς.

στοιχειώσις : διδασκαλία.

προευποροῦμαι : προμηθεύομαι.

σημεῖον : τα σωματικά - υλικά στοιχεία / γραμμές – επιφάνειες.

τόπος : θέσις, πρόταση.

προβάλλω : προβάλλω, προτάσσω, μνημονεύω.

συντελεῶ : συνεισφέρω, βοηθῶ, συμπληρώνω.

συντάσσω : διευθετῶ, ταξινομῶ, τακτοποιῶ, συγκροτῶ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Ερμότιμος ο Κολοφώνιος ανέδειξε ακόμη περισσότερο όσα δομήθηκαν από τον Εύδοξο και τον Θεαίτητο και ανακάλυψε πολλά νέα (γεωμετρικά) στοιχεία και συνέγραψε (παρέδωσε) κάποιους νέους γεωμετρικούς τόπους.

.....
.....
.....

Ο Ευκλείδης τού απάντησε ότι δεν υπάρχει βασιλικός και (εύκολος) δρόμος για την γεωμετρία.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΗΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Ποιά είναι η σχέση που έχει ο Φίλιππος με την επιστήμη;

.....
.....
.....

Ο Φίλιππος ο Μενδαίος από την Οπούντα ήταν μαθητής του ίδιου του Πλάτωνα. Ο Φίλιππος ήταν αυτός που αντέγραψε τους πλατωνικούς Νόμους και τούς χώρισε σε 12 βιβλία.

.....
.....
.....

Εν γένει γνωρίζουμε πως ασχολήθηκε με την φιλοσοφία, τα μαθηματικά και την αστρονομία.

3. Να σκεφτείτε τί προσθέτουν στο νόημα του κειμένου οι παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις. Να αναγνωρίσετε την συντακτική λειτουργία τους:

α) *ὅσα ᾤετο τῇ Πλάτωνος φιλοσοφίᾳ συντελεῖν.*

β) *ὅτι Πτολεμαῖος ἤρετό ποτε αὐτόν.*

γ) *εἴ τίς ἐστὶν περὶ γεωμετρίαν ὁδὸς συντομωτέρα τῆς στοιχειώσεως.*

.....
.....
.....

εἰ τις...τῆς στοιχειώσεως : πλάγια ερωτηματική, ολικῆς ἀγνοίας, ἔμμεσο ἀντικείμενο στο ρῆμα ἤρετο.

4. Να σκεφτείτε τί προσθέτουν στο νόημα του κειμένου οι δύο συγκρίσεις με τα παραθετικά α) *νεώτερος* και β) *συντομωτέρα*. Ποιοί ὅροι συγκρίνονται;

.....
.....
.....

β) *συντομωτέρα τῆς στοιχειώσεως* : α' ὅρος σύγκρισης ὁδὸς και γενική συγκριτική τῆς στοιχειώσεως. Δηλώνει ο Πρόκλος ὅτι η πεποίθηση του Εὐκλείδη ἦταν πῶς ο δρόμος για την γεωμετρική γνώση εἶναι δύσκολη.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

4^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ – Η ΗΘΙΚΗ ΑΡΕΤΗ

Νάτσης Δημήτρης

14^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1^ο κείμενο αυτενέργειας : *Ανδοκίδου, Περί τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης 33-34*

Εισαγωγή

Ο Ανδοκίδης ήταν ρήτορας και πολιτικός, είχε αριστοκρατική καταγωγή και συγκαταλέγεται στους 10 Αττικούς ρήτορες. Το 415 π.Χ. θεωρήθηκε πως αναμίχθηκε στο σκάνδαλο του ακρωτηριασμού των Ἑρμῶν (Ἑρμοκοπίδαι), άρα στην προσβολή των μυστηρίων. Αυτό τον οδήγησε μετά από χρόνια σε εξορία. Συνδεόταν φιλικά και πολιτικά με τον Αλκιβιάδη.

.....

.....

.....

Στο απόσπασμα παρατηρούμε δύο τάσεις στον αθηναϊκό λαό, μία που επιδιώκει την άμεση σύναψη ειρήνης, παρασυρόμενος

.....

.....

.....

και μία άλλη τάση που θέλει όλα να αναλύονται και να φιλτράρονται δια της λογικής και της ψυχραιμίας

.....

.....

.....

Βάσει αυτών η στάση του Ανδοκίδη ταιριάζει με την κρίση του Αριστοτέλη περί αρετής,

.....

.....

.....

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στον συμβουλευτικό-πολιτικό του λόγο Περί τῆς ειρήνης ο ρήτορας Ανδοκίδης (περ. 440-περ.390 π.Χ.) υποστηρίζει την ανάγκη συνδιαλλαγής και ειρήνευσης με την Σπάρτη. Στο ακόλουθο απόσπασμα αντιπαραθέτει δύο κριτήρια αποφάσεων : από την μία την υπερβολή ενός πάθους (επιθυμία για ειρήνη) και από την άλλη τη διαβούλευση και την λήψη αποφάσεων κατόπιν λογικής έρευνας.

Εἰσὶ δέ τινες ὑμῶν οἱ τοσαύτην ὑπερβολὴν τῆς ἐπιθυμίας ἔχουσιν εἰρήνην ὡς τάχιστα γενέσθαι· φασὶ γὰρ καὶ τὰς τετταράκονθ' ἡμέρας ἐν αἷς ὑμῖν ἕξεστι βουλευέσθαι περίεργον εἶναι, καὶ τοῦτο ἄδικεῖν ἡμᾶς· αὐτοκράτορας γὰρ πεμφθῆναι εἰς Λακεδαίμονα διὰ ταυθ', ἵνα μὴ πάλιν ἐπαναφέρωμεν. Τὴν τε ἀσφάλειαν ἡμῶν τῆς ἐπαναφορᾶς δέος ὀνομάζουσι, λέγοντες ὡς οὐδεὶς πώποτε τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ φανεροῦ πείσας ἔσωσεν, ἀλλὰ δεῖ λαθόντας ἢ ἔξαπατήσαντας αὐτὸν εὖ ποιῆσαι. Τὸν λόγον οὖν τοῦτον οὐκ ἐπαινῶ. Φημί γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, πολέμου μὲν ὄντος ἄνδρα στρατηγὸν τῇ πόλει τε εὖνουν εἰδότα τε ὃ τι πράττη, λανθάνοντα δεῖν τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἔξαπατῶντα ἄγειν ἐπὶ τοὺς κινδύνους, εἰρήνης δὲ πέρι πρᾶσθαι κοινῆς τοῖς Ἕλλησιν, ἐφ' οἷς ὄρκοι τε ὁμοσθήσονται στήλαί τε σταθήσονται γεγραμμένοι, ταῦτα δὲ οὔτε λαθεῖν οὔτε ἔξαπατῆσαι δεῖν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν, εἰ πεμφθέντες αὐτοκράτορες ἔτι ἀποδώσομεν ὑμῖν περὶ αὐτῶν σκέψασθαι. Βουλευέσασθαι μὲν οὖν ἀσφαλῶς χρή κατὰ δύναμιν, οἷς δ' ἂν ὁμόσωμεν καὶ συνθώμεθα, τούτοις ἐμμένειν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

εὖ ποιῶ : ενεργῶ.

περίεργος- ον : περιττός, μάταιος.

αὐτοκράτωρ (πρέσβυς) : ο ἔχων πλήρη εξουσία.

ἐπαναφέρω : επαναφέρω κάποιο θέμα, επανέρχομαι.

ἀποδίδωμί τινι + ἀπαρέμφατο : αφήνω , επιτρέπω σε κάποιον να..

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Υπάρχουν κάποιοι από εσάς οι οποίοι επιθυμούν υπερβολικά να γίνει η ειρήνη όσο το δυνατόν πιο γρήγορα· γιατί υποστηρίζουν ότι και η διάρκεια των 40 ημερών, κατά τις οποίες μπορούσατε να αποφασίσετε σχετικά με το ζήτημα αυτό, ήταν χρόνος μάταιος, και όλο αυτό μάς αδικεί·

.....
.....

Ισχυρίζομαι, λοιπόν, ότι δεν πρέπει ούτε κρυφά ούτε δια απάτης να γίνονται οι διαβουλεύσεις για την ειρήνη, και μάλιστα ότι πρέπει πολύ περισσότερο να επαινούμε αυτές τις προσπάθειες παρά να τις κατακρίνουμε,

.....
.....
.....

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ 1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΗΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Ποιά πολιτική θέση απορρίπτει ο ρήτορας και ποιά αντιπροτείνει ο ίδιος; Να υποστηρίξετε την απάντησή σας με συγκεκριμένες παραπομπές στο κείμενο.

Ο Ανδοκίδης απορρίπτει την υπερβολή και τον ένθερμο ενθουσιασμό,

.....
.....

Σε αυτό μοιάζει με τον Αριστοτέλη,

.....
.....

2. Να κατατάξετε τις ονοματικές και τις επιρρηματικές προτάσεις σε δύο στήλες. Για τις ονοματικές να αναφέρετε την ονοματική συντακτική τους λειτουργία. Για τις επιρρηματικές να βρείτε τον ρηματικό τύπο τον οποίο προσδιορίζει η καθεμιά και να εντοπίσετε ποιά από τις επιρρηματικές σχέσεις (χρόνος, τρόπος, αιτία, σκοπός, προϋπόθεση κ.ά.) έχει με αυτόν.

Ονοματικές προτάσεις

.....
.....
.....
-ἐφ' οἷς... γεγραμμένοι : αναφορική – προσδιοριστική στο Ἑλλησιν.

Επιρρηματικές προτάσεις

.....
.....
.....
-εἰ ἀποδώσομεν : αιτιολογική υποκειμενική αιτιολογίας, ως επίρρημα αιτίας στην φράση δεῖν ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν.

3. Η γενική απόλυτη μετοχή είναι εξ ορισμού επιρρηματική (δεν μπορεί να είναι ούτε αναφορική ούτε κατηγορηματική). Να βρείτε στο απόσπασμα μία απόλυτη μετοχή και να τήν αναλύσετε στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση. Να λάβετε υπ' όψιν σας ότι ο ρήτορας διατυπώνει μια θέση η οποία εμφανίζεται να έχει διαχρονική ισχύ.

.....
.....
.....

Ανάλυση : ὅτε πόλεμός ἐστι

.....
.....
.....

.....
.....
.....

5^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ – Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΡΕΤΗ

Νάτσης Δημήτρης

.....
.....
.....

.....
.....
.....

18^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2^ο κείμενο αυτενέργειας : Θουκυδίδου, Β 65, 6-9

Εισαγωγή

Ο Θουκυδίδης λάτρευε την προσωπικότητα του Περικλή. Γι' αυτό και μέχρι τώρα οι επιστήμονες δεν έχουν αποφανθεί για τον αν οι τρεις δημηγορίες του Περικλή γράφτηκαν από τον ίδιο ή από τον Θουκυδίδη. Ο Θουκυδίδης πίστεψε στην πολιτική και στο όραμα του Περικλή.

.....
.....
.....

Παράλληλα, καταδεικνύει πως, ακριβώς επειδή οι Αθηναίοι δεν εφάρμοσαν τις οδηγίες του μεγάλου πολιτικού αλλά βολιδοσκοπήσαν ιδιοτελή συμφέροντα, καταστράφηκαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο.

Στο απόσπασμα αυτό τα κοινά που μπορούμε να εντοπίσουμε με το κείμενο αναφοράς του Αριστοτέλη είναι δύο :

.....
.....
.....

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το πρόσωπο, για το οποίο γίνεται λόγος στην πρώτη φράση του αποσπάσματος, είναι ο Περικλής. Ο Θουκυδίδης εξετάζει την πολιτική και στρατιωτική κατάσταση στην οποία βρέθηκε η Αθήνα μετά τον θάνατο του σπουδαίου αυτού πολιτικού.

Καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἢ ἐς τὸν πόλεμον. Ὁ μὲν γὰρ ἠσυχάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ μηδὲ τῇ πόλει κινδυνεύοντας ἔφη περιέσεσθαι· οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς τοῦναντίον ἔπραξαν καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ ἴδια κέρδη κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς συμμαχοὺς ἐπολίτευσαν, ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς ἰδιώταις τιμὴ καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν, σφαλέντα δὲ τῇ πόλει ἐς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο. Αἴτιον δ' ἦν ὅτι ἐκεῖνος μὲν δυνατὸς ὦν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ χρημάτων τε διαφανῶς ἀδωρότατος γενόμενος κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἤγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονὴν τι λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργὴν τι ἀντειπεῖν. Ὅποτε γοῦν αἰσθητοὶ τὶ αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας, λέγων κατέπλησεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ δεδιότας αὐτὸν ἀλόγως ἀντικαθίστη πάλιν ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. Ἐγίγνετό τε λόγῳ μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

θεραπεύω : φροντίζω, περιποιούμαι.

ἐπικτώμαι ἀρχήν : επεκτείνω την ηγεμονία.

περίεμι : υπερισχύω.

πρόνοια : προνοητικότητα.

πολιτεύω τι : διαχειρίζομαι κάτι.

αἴτιόν ἐστι + ειδική πρόταση.

ἄδωρος χρημάτων : ανώτερος χρημάτων.

φιλοτιμία : φιλοδοξία.

γνώμη : οι πνευματικές ικανότητες.

ὑβρις : αλαζονεία.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Αλλά και όταν πέθανε, φάνηκε η προνοητικότητα του για τον πόλεμο ακόμη περισσότερο. Γιατί αυτός έλεγε ότι θα νικήσουν (οι Αθηναίοι), μόνο αν είναι ψύχραιμοι και φροντίζουν την ναυτική τους δύναμη,

.....
.....
.....

Βάσει όλων αυτών υπήρχε δημοκρατία στα λόγια, αλλά στην πράξη την διοίκηση ασκούσε ο πιο άξιος πολίτης.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ 2^ο ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Κάτω από ποιές προϋποθέσεις πίστευε ο Περικλής ότι θα μπορούσε να επικρατήσει η πόλη του στον πόλεμο; Να εντοπίσετε τους ρηματικούς τύπους που εκφράζουν αυτές τις προϋποθέσεις.

Ο Περικλής πίστευε πως ο πόλεμος θα κερδηθεί μόνο αν....

.....
.....
.....

δ) τηρώντας τα προηγούμενα δεν εκθέσουν την πόλη σε κίνδυνο.

Οι ρηματικοί τύποι που εμφανίζονται αυτές οι προϋποθέσεις είναι υποθετικές μετοχές :

.....
.....
.....

2. Να σημειώσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες με βάση το περιεχόμενο του κειμένου, αιτιολογώντας κάθε φορά την απάντησή σας με λέξεις/φράσεις του κειμένου :

α) Οι διάδοχοι του Περικλή ακολούθησαν την ίδια πολιτική με αυτόν.

β) Ένα από τα κίνητρα της πολιτικής συμπεριφοράς των διαδόχων του Περικλή ήταν το προσωπικό τους συμφέρον.

γ) Ο Περικλής είχε την ικανότητα να καθοδηγεί το πλήθος και όχι να καθοδηγείται από αυτό.

δ) Το πολίτευμα της Αθήνας στα χρόνια της διακυβέρνησης του Περικλή στηριζόταν περισσότερο στην ηγετική του προσωπικότητα.

.....
.....
.....

δ) Σωστό---> *ἐγίγνετο μὲν δημοκρατία λόγῳ μὲν, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή.*

3. Να εντοπίσετε στο κείμενο όλες τις δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις και να προσδιορίσετε την χρονική βαθμίδα που αυτές εκφράζουν σε σχέση με την πράξη της κύριας πρότασης. Να προσέξετε και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο που χρησιμοποιούνται κάθε φορά.

.....
.....
.....

όποτε...αΐσθοιτο...κατέπλησεν και αντικαθίστη : χρονική πρόταση που δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν σε σχέση με την κύρια, γι' αυτό και τίθεται με επαναληπτική ευκτική. Χρονικούποθετική της αόριστης επανάληψης στο παρελθόν.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

6^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ-Η ΝΕΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ

.....
.....
.....

.....
.....
.....

22^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2^ο κείμενο αυτενέργειας : Λυσίου, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία 15-17

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το απόσπασμα αποτελεί μέρος της απολογίας Αθηναίου πολίτη που κατηγορείται ότι συμμετείχε στις εγκληματικές ενέργειες των Τριάκοντα τυράννων. Εκείνος αρνείται την κατηγορία. Έχει ενδιαφέρον το επιχείρημα που επινοεί για να υπερασπιστεί τον εαυτό του.

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. Ἐγὼ γὰρ τοιοῦτον ἑμαυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρέσχον ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ χρήσασθαι συμφορᾶ. Ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεῖς οὐδεὶς φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τετιμωρημένος, οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθῶς (καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν· εὖ μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρτάνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ῥάδιον). Οὐ τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν κατάλογον Αθηναίων καταλέξας οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ δίαιταν καταδαιτησάμενος οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος ἐκ τῶν εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, ὑμετέρων γεγονῶς συμφορῶν. Καίτοι εἰ τοῖς τῶν γεγενημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι. Καὶ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγίστην ἠγοῦμαι περὶ ἑμαυτοῦ τῇ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι. Ὅστις γὰρ τότε οὐδὲν ἐξήμαρτον οὕτω πολλῆς δεδομένης ἐξουσίας, ἢ που νῦν σφόδρα προθυμηθήσομαι χρηστός εἶναι, εὖ εἰδῶς ὅτι, ἐὰν ἀδικῶ, παραχρῆμα δῶσω δίκην. Ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην διὰ τέλους γνώμην ἔχω, ὥστε ἐν ὀλιγαρχίᾳ μὲν μὴ ἐπιθυμῆιν τῶν ἀλλοτρίων, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τὰ ὄντα προθύμως εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἀπάγομαι : φυλακίζομαι.

εὖ πάσχω : ευεργετούμαι [**≠** **κακῶς πάσχω** : βλάπτομαι].

εὖ ποιῶ : ευεργετώ [**≠** **κακῶς ποιῶ** : βλάπτω].

ἐξαμαρτάνω : ἀδικῶ, βλάπτω.

καταλέγω : καταγράφω, συγκαταλέγω κάποιον σε ἐπίσημο πίνακα.

δαιτῶμαι δίαιταν : ζῶ ὑπὸ τὴν δαιτησίᾳ-εὐνοία.

παραχρῆμα (ἐπίρρημα) : ἀμέσως, πάραυτα.

δίδωμι δίκην : τιμωροῦμαι.

ἀναλίσκω : δαπανῶ, διαθέτω.

Νάτσης Δημήτρης

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ακόμη, άνδρες δικαστές, αξίζει να προβληματιστείτε και για τις άλλες μου πράξεις· έδειξα δηλαδή τέτοια διαγωγή στις συμφορές της πόλης, ώστε, αν όλοι είχαν τις ίδιες απόψεις με εμένα, κανένας από σας δεν θα είχε πάθει τίποτε.

.....
.....
.....

Συμπερασματικά, είμαι αυτής της άποψης : στην ολιγαρχία δηλαδή να μην επιθυμώ ξένα πράγματα και στην δημοκρατία να διαθέτω πρόθυμα την περιουσία μου για το καλό της πόλης.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ 2^ο ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Αφού μελετήσετε το κείμενο, να παρουσιάσετε με δικά σας λόγια το επιχείρημα του απολογουμένου.

Ο κατηγορούμενος εδώ είναι ένας ολιγαρχικός που σύρθηκε στα δικαστήρια μετά την πτώση των Τριάκοντα για συμμετοχή του στην κατάλυση της δημοκρατίας.

.....
.....
.....

Εν ολίγοις, κύριο στοιχείο της υπεράσπισής του στο απόσπασμα αυτό είναι το ήθος του και ο αλτρουισμός του προς την συλλογικότητα και όχι το πολιτικό του φρόνημα.

2. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν: Τί δεν αποτελεί αντικείμενο θαυμασμού; Εξηγήστε τον ισχυρισμό του απολογουμένου.

Με την λέξη **τοῦτο** εννοεί την προηγούμενη μετοχική φράση ...

.....
.....
.....

Ἄξιο θαυμασμού, λοιπόν, δεν είναι το γεγονός ότι δεν ωφέλησε κανέναν φίλο και ομοϊδεάτη του.

.....
.....
.....

3. Τις μετοχές που συντάσσονται με τα ρήματα φανήσεται, φανήσομαι να τίς μετατρέψετε σε κύριες προτάσεις ευθέως λόγου.

- Ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεῖς οὐδείς φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδείς **τετιμωρημένος**, οὔτε τῶν φίλων εὖ **πεπονθώς**. >> Ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπήχθη οὐδείς, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδείς **ἐτετιμώρητο**, οὔτε τῶν φίλων εὖ **ἐπεπόνθει**.

.....
.....
.....